PAKOLAISNEUVONTA RY
FLYKTINGRÅDGIVNINGEN RF
REFUGEE ADVICE CENTRE

PAKOLAISNEUVONTA RY:N VASTAUKSET 9.5.2016

Asia: Lakivaliokunnan kirjalliset kysymykset liittyen hallituksen esitykseen 32/2016vp

1) Pyydetään arvioimaan hallituksen esitykseen sisältyviä ehdotuksia yhdenvertaisuus-näkökulmasta.

Pakolaisneuvonta katsoo, että huomattavin ongelma hallituksen esityksessä perusoikeuksien näkökulmasta liittyy oikeusturvaan. Perustuslain 21 §:ssä edellytetään oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon toteutumista kokonaisuutena. Hyvän hallinnon tärkeimpiin osa-alueisiin kuuluu oikeus hakea muutosta. Oikeus saada oikeudellista apua sisältyy perustuslaissa tarkoitettuihin hyvän hallinnon takeisiin.

Hallituksen esityksessä esitetyt muutokset yhdessä heikentävät merkittävällä tavalla turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. Samalla kun päätöksentekijöille on varattu mittavat lisäresurssit henkilöstön palkkaamiseen ja menettelyn nopeuttamiseen, turvapaikanhakijan oikeusapua ja oikeutta valita avustaja rajoitetaan. Turvapaikanhakijan mahdollisuutta löytää pätevä avustaja tulevat tosiasiallisesti vaikeuttamaan lisäksi esitetyt muutokset valitusaikojen lyhentämisestä ja avustajien palkkioiden alentamisesta. Myös hallinto-oikeuden kokoonpanon keventäminen yhdessä muiden vireillä olevien muutosten kanssa heikentää hakijan oikeusturvaa. [1] Samalla kun oikeusapua hallintovaiheessa rajoitetaan, myös lisäselvityksen toimittamista tuomioistuimelle voidaan rajoittaa.

Valitusaikojen lyhentäminen on monien asiantuntijoiden mukaan perustuslain vastaista. Hallituksen esityksessä ei ole esitetty hyväksyttäviä perusteita muutokselle. Oikeusavun rajaaminen ja oikeusturvan heikentäminen hakijaryhmältä, jolla on erityinen oikeusturvan tarve, on ongelmallista myös yhdenvertaisuuden kannalta.

[1] Tähän on kiinnittänyt huomiota myös KHO lausunnossaan esityksen luonnosvaiheessa

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Professori Tuomas Ojanen on perustuslakivaliokunnalle antamassaan lausunnossa todennut seuraavasti:
”Perustuslakivaliokunta on muissa hallintoprosessiin ja hallinnon oikeusturvajärjestelmän muutosten yhteyksissä painottanut tarvetta arvioida ”hallinto-oikeudellista muutoksenhakujärjestelmää … kokonaisuutena” (ks. esim. PeVL 32/2012 vp). Valiokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota tarpeeseen ”varmistua siitä, että muutoksenhakujärjestelmä kokonaisuutena turvaa sekä oikeusturvan saatavuuden ja riittävyyden että asian käsittelyn niin joutuisasti kuin se on oikeusturvavaatimuksen valossa mahdollista”. Lisäksi valiokunta on painottanut, että ”järjestelmän soveltamisen tulisikin kaikissa asiaryhmissä perustua yhtenäiseen ja johdonmukaiseen arvioon perustellun oikeussuojan tarpeesta.
Nähdäkseni siteerattuja linjauksia on sovellettava yhtä lailla kansainvälistä suojelua koskevien valitusasioiden oikeusturvajärjestelmän kehittämisen arviointiin. Vähintäänkin pitäisi kyetä esittämään perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuus- ja syrjintäkieltonormien kannalta hyväksyttäviä perusteita sille, miksi muutoin hallinnon oikeusturvajärjestelmään sovellettavia valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin lähtökohtia ei huomioida oikeusturvajärjestelmän muutoksissa ns. ulkomaalaisasioissa. Kun nähdäkseni tuollaisia hyväksyttäviä perusteita ei voida esittää perustuslain kannalta, esityksen valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin lähtökohtana on painotettava, että yksittäisistä ehdotuksista syntyvän kokonaisuuden on myös kyettävä tarjoamaan oikeusturvan saatavuus ja riittävyys perustuslaissa ja kansainvälisissä sopimusvelvoitteissa edellytetyllä tavalla. ”

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta on lisäksi huomattava, että esitetyt muutokset koskevat juuri kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ja erityisen ihmisoikeusherkkää lainsoveltamista eli kansainvälisen suojelun hakemista. Esitys ei koske muita ulkomaalaisasioita. Erityisesti yleisen valitusajan lyhentäminen ilman hyväksyttäviä perusteita on kyseenalaista myös yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

2) Pyydetään arvioimaan yleisten oikeusaputoimistojen osaamista turvapaikka-asioissa.

Yleisissä oikeusaputoimistoissa on hoidettu hyvin vähän turvapaikka-asioita tähän mennessä. Myös hallituksen esityksessä (s.11) todetaan, että oikeusapua ovat lähes aina antaneet yksityiset avustajat. Suurin osa oikeusaputoimistojen julkisista oikeus-avustajista ei todennäköisesti ole koskaan hoitanut yhtään turvapaikka-asiaa. Tänä keväänä oikeusministeriö on järjestänyt julkisille oikeusavustajille peruskoulutuksen turvapaikka-asioista. Hakijamäärien noustua turvapaikka-asioita on ohjattu jonkin verran oikeusaputoimistoihin.

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Näin ollen voisi sanoa, että tähän mennessä oikeusaputoimistoihin ei ole kertynyt vastaavaa asiantuntemusta ja kokemusta kuin alalla pitkään toimineilla yksityisillä avustajilla on. Avustajan työssä on tärkeää kokemus ja tieto Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuksien käytännöistä sekä turvapaikka- ja pakolaisoikeuden tulkinnasta.
Esitetty muutos ajoittuu hyvin haastavaan ajankohtaan, jossa käytännöt muuttuvat ja Maahanmuuttoviraston turvapaikkapuhuttelujen taso vaihtelee huomattavasti. Tämä on alkanut heijastua myös turvapaikkapäätösten laatuun. Siksi erityisesti tällä hetkellä avustajilta vaaditaan huomattavaa kokemusta ja osaamista.

3) Mitä mieltä olette siitä, merkitseekö ehdotus turvapaikkapuhuttelussa avustajan sitomisesta erityisen painaviin syihin tosiasiallista muutosta vai onko kyse pikemminkin nykyisen käytännön kirjaamisesta lainsäädäntöön?

Pakolaisneuvonnan näkemyksen mukaan kyseessä on tosiasiallinen muutos ja huomattava rajaus verrattuna nykytilanteeseen.

Ehdotusta oikeusavun ja avustajan saamisesta turvapaikkapuhutteluun vain erityisen painavista syistä tulee tarkastella yhdessä muiden oikeusavun muutosten kanssa, jotta tosiasiallisen muutoksen ymmärtää. (ks. myös kohdan 4 vastaus)

On huomattava, että turvapaikanhakijoilla on jo lähtökohtaisesti korostunut oikeusturvan tarve. Näin ollen rajaus erityisen painaviin syihin voi nostaa kynnyksen oikeusapuun huomattavan korkealle. Suuri osa turvapaikanhakijoista kuuluu haavoittuviin ryhmiin. On myös henkilöitä, jotka tarvitsevat oikeusapua asiansa selvittämiseksi, vaikka he eivät kuulu mihinkään hallituksen esityksessä mainittuun ryhmään.

Ehdotus on myös ongelmallinen, koska erityisen painavat syyt voivat tulla ilmi vasta turvapaikkapuhuttelussa tai vasta silloin voi käydä ilmi, ettei erityisen painavia syitä ollutkaan. Avustajan tulisi kuitenkin arvioida tämä jo ennen puhuttelua, jolloin hänen tulee päättää osallistuuko puhutteluun vai ei. Se, kuinka korkealle kynnys saada avustaja mukaan puhutteluun asettuu, määritellään eri oikeusaputoimistojen ja mahdollisesti tuomioistuimen käytännöillä. Heillä on arvioinnin aikana jo käytettävissä kaikki mahdollinen tieto, toisin kuin avustajalla päätöstä tehdessään.

Ehdotettu oikeusapulain 17 § asiakohtainen palkkio yhdessä tämän rajauksen kanssa rajoittaa mahdollisuutta oikeusapuun kokonaisuudessaan huomattavasti enemmän kuin mitä hallituksen esitystä lukemalla käy ilmi. Nykyisen lausunnolla olleen ehdotuk-

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

sen mukaan puhutteluun osallistuminen toisi palkkioon vajaan kolmen tunnin korvauksen. Pakolaisneuvonnan kokemuksen mukaan turvapaikkapuhuttelut kestävät huomattavasti kauemmin. Erityisesti niiden turvapaikanhakijoiden kohdalla, joilla näitä erityisen painavia syitä on, ei esitetty kolme tuntia ole käytännössä koskaan riittävä aika puhuttelulle.[2] (On muistettava, että hakijan kertomuksen tulkkaus vie lähes puolet käytettävissä olevasta ajasta.) Näin ollen on todennäköistä, että yksityiset avustajat eivät jatkossa juuri koskaan voi osallistua turvapaikkapuhutteluun johtuen näiden esitysten yhteisvaikutuksesta.

Pakolaisneuvonnan lakimiehet eivät osallistu jokaisen hakijan turvapaikkapuhutteluun, koska se ei käytännössä ole tällä hetkellä mahdollista. On myös tilanteita joissa avustaja arvioi, ettei hänen läsnäolonsa puhuttelussa ole tarpeen. Jotta avustaja voi arvioida ”pärjääkö” turvapaikanhakija-asiakas puhuttelussa yksin, tulisi avustajalla olla mahdollisuus tavata asiakas vähintään kerran, ja usein vaaditaan toinenkin tapaaminen. Avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa on tarpeen erityisesti silloin kun puhuttelija on hyvin kokematon tai hakija on hyvin epäselvä, traumatisoitunut tai on muita erityisiä syitä. Traumatisoituneille turvapaikanhakijoille ovat tyypillisiä muistivaikeudet, he ilmaisevat itseään epäselvästi tai kertomus tulee esille katkonaisesti. Monet hakijat jännittävät puhuttelua. Kansainvälistä suojelua hakevien luottamus viranomaisiin on usein heikko johtuen heidän omista kokemuksistaan kotimaan viranomaisten kanssa. Luottamus suomalaisiin viranomaisiin ei synny hetkessä ja tästä syystä asioiden selvittäminen on usein helpompaa, kun hakijalla on avustaja, joka omalta osaltaan luo luottamusta järjestelmään.

Tällä hetkellä Maahanmuuttovirastossa on valtava määrä uusia työntekijöitä, jotka tekevät turvapaikkapuhutteluja. On huomattavaa, että turvapaikkapuhuttelun pitäminen on vaativa tehtävä. Siinä tulisi selvittää kaikki hakijan mahdolliset perusteet. Puhuttelijalta vaaditaan myös hyvää lähtömaan tuntemusta. Tällä hetkellä turvapaikkapuhutteluiden laatu vaihtelee huomattavan paljon ja Pakolaisneuvonnan lakimiesten näke-

[2] Pakolaisneuvonnan lakimiesten kokemuksen mukaan, ne puhuttelut, joihin avustaja on vuoden 2016 puolella osallistunut, ovat kestäneet 5-7 tuntia. Pisin turvapaikkapuhuttelu, johon Pakolaisneuvonnan lakimies on vuoden 2016 puolella osallistunut, kesti 10, 5 tuntia. Koska Maahanmuuttovirasto varaa puhuttelua kohden ainoastaan 3 tuntia, on puhuttelua jouduttu monesti jatkamaan toisena päivänä tai toinen samalle päivälle varattu puhuttelu on jouduttu siirtämään. Puhuttelun kestoa pohdittaessa tulee muistaa, että Maahanmuuttovirastolle on siirretty turvapaikkapuhuttelun osaksi myös aiemmin poliisin tekemä osuus matkareitistä ja henkilöllisyyden selvittämisestä. Tämä kuulustelu on aiemmin kestänyt yksinään jo 2-4 tuntia.

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

myksen mukana puhutteluissa olisi tärkeää olla avustamassa useammin kuin on mahdollista.

Kaiken kaikkiaan ehdotukset oikeusavun kokonaisuudesta vaatisivat vielä huolellista jatkovalmistelua.

4) Erityisesti Asianajajaliiton edustajalta kysyttiin myös:

Ymmärrän kritiikkinne varsin hyvin "erityisen painavan syyn" -oikeusapuperusteessa, mutta katsotteko tosiaan niin, ettei oikeusaputoimisto pysty avustajan esittämillä tiedoilla päättämään onko kyseessä "erityisen painava syy"? Kysyn tätä siinä valossa, että tekeväthän oikeusaputoimistot nytkin päätöksissään harkintaa onko oikeusapu tarpeen ja tämä harkinta perustuu hakemuksen tehneen (avustajan) antamiin tietoihin. Nykyjärjestelmäkin siis toimii ilman mitään esijärjestelmää, jossa oikeusapuperustetta erityisesti selvitetään, joten mihin perustuu asianajoliiton esitys siitä, että nyt tällainen järjestely tarvittaisi?

Ehdotuksen mukaan oikeusapua turvapaikkapuhutteluun saisi vain, jos avustamiseen on ollut erityisen painavia syitä. Näiden syiden arviointi tehdään (ilmeisesti) vasta jälkikäteen. Eli turvapaikanhakijalle haetaan oikeusapupäätös, jossa ei vielä määritellä mitä oikeusapu hakijan tapauksessa kattaa. Ehdotettu asiakohtainen palkkio säätelee palkkioksi hallintovaiheessa hieman korkeamman palkkion, jos puhutteluun on ollut erityisen painavia syitä. Näin ollen yksityisen avustajan päättäessä mahdollisesta osallistumisestaan turvapaikkapuhutteluun hän joutuu tekemään arvion siitä onko tapauksessa erityisen painavia syitä vai ei.

Avustajalle jää riski siitä, että oikeusaputoimiston arvioidessa tilannetta toisin, hän ei saisi palkkiota tekemästään työstä. Palkkiot ovat jo lähtökohtaisesti alimitoitettuja eivätkä kata asianmukaisen avustamisen vaatimaa työmäärää tai edes puhuttelun kestoa. Esitetty malli voisi johtaa siihen, että avustajalla on riski jäädä ilman palkkiosta tehdystä työstä eivätkä pätevät avustajat voisi ottaa turvapaikanhakija-asiakkaita. Tämä on kohtuutonta myös hakijoiden kannalta, sillä turvapaikkapuhuttelu on tarkoitettu nimenomaan perusteiden selvittämistä varten. Kokenut avustaja voi useissa tapauksissa arvioida tilanteen ennen puhuttelua, mutta aina ei ole mahdollista selvittää perusteita riittävästi ennen puhuttelua. Näin ollen lisääntyy riski sille, että yhä useampi avustajaa tarvitseva hakija ei sitä jatkossa tule saamaan.

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Yksityisillä avustajilla tulisi olla ennen puhuttelua tieto siitä, mikä on oikeusaputoimiston tulkinta. Tästä kysymyksestä ja vastauksista käy myös ilmi se, ettei ehdotettujen muutosten käytännön toteutus ole edes asiantuntijoiden tiedossa.

Turvapaikanhakijoiden oikeusapua uudistettiin edellisen kerran vuonna 2013, jolloin koko oikeusavun kokonaisuus siirrettiin oikeusministeriön ja oikeusaputoimistojen hallinnoitavaksi. Tämän muutoksen jälkeen jokaiselle asiakkaalle on haettu oikeusapupäätös jo hallintovaiheessa. Oikeusaputoimistot päättävät oikeusapupäätöksistä sekä tarkastavat ja maksavat niiden perusteella lähetetyt laskut. Muutos johti siihen, että yksityiset avustajat joutuivat tekemään huomattavan määrän ns. ratkaisupyyntöjä tuomioistuimille, koska oikeusaputoimistojen käytännöt poikkesivat vakiintuneista tulkinnoista ja lisäksi eri toimistojen linjat toisistaan. Tämä aiheutti sekä avustajille että tuomioistuimille huomattavan määrän ylimääräistä työtä. Pakolaisneuvonta sai huomattavan suureen osaan tekemistään ratkaisupyynnöistä myönteisen tulkinnan tuomioistuimelta. Olisi vältettävä sitä, että nyt tehtävillä muutoksilla joudutaan vastaavaan tilanteeseen sekä avustajien että tuomioistuinten resurssien ollessa muutenkin koetuksella.

4) Ulkomaalaisten säilöönottoa koskevien asioiden osalta pyydetään arvioimaan ulkomaalaisen läsnäolopakkoa säilöönottoasian uudelleenkäsittelyssä.

Pakolaisneuvonta viittaa säilöönottoa koskevilta osin eduskunnan oikeusasiamiehen sekä Amnestyn antamiin lausuntoihin asiassa.

6) Erityisesti Maahanmuuttovirastoa pyydettiin tietoa myös seuraavista:

Kuinka kauan kestää, että asianosainen / hänen avustajansa saa päätöstä koskevat asiakirjat Maahanmuuttovirastolta? Liittyykö asiakirjojen toimittamiseen käytännön haasteita?

Pakolaisneuvonnan kokemuksen mukaan tällä hetkellä Maahanmuuttovirastosta ei saa asiakirjoja pyydettäessä joko ollenkaan, avustajan täytyy pyytää niitä useita kertoja tai asiakirjojen toimittaminen kestää aivan liian kauan. Pakolaisneuvonta huomauttaa, että ongelma on laajamittainen eikä koske ainoastaan yksittäisiä tilanteita. Tässä muutamia esimerkkejä nykytilanteesta:

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

- Avustaja on 9.11.2015 lähettänyt asiakirjapyynnön Migriin eikä asiakirjoja ole vielä saatu, vaikka tapaus on vireillä hallinto-oikeudessa ja Migri on toimittanut oman lausuntonsa Helsingin hallinto-oikeudelle 16.3. 2016.
- Toisessa tapauksessa avustaja ei saanut Migriltä asiakkaan turvapaikkapuhuttelupöytäkirjaa valituksen laatimista varten. Vaikka asiasta on maininta valituksessa ja asiasta on tehty kaksi asiakirjapyyntöä, avustaja ei saanut pöytäkirjaa Migristä useaan kuukauteen. Kolmannen pyytämisen jälkeen asiakirja on toimitettu avustajalle.
- Vastaukset Dublin-tiedusteluihin, jotka on lähetetty Maahanmuuttovirastolle 11.2. ja 7.2. saapuivat 3.5.2016
- Yhden lakimiehemme mukaan hän ei ole saanut Migristä Dublin-asiakirjoja kertaakaan marraskuun jälkeen
- Useat lakimiehet kertovat, että asiakirjojen saaminen kestää useita viikkoja/kuukausia

Millaiset ovat Maahanmuuttoviraston käytänteet turvapaikkapuhuttelua koskevan ajankohdan ilmoittamisessa eli kuinka pitkä määräaika asianosaiselle / hänen avustajalleen jää valmistautua haastatteluun?

Pakolaisneuvonnan lakimiehet toteavat, että osa kutsuista turvapaikkapuhuum tulee asianmukaisesti siten, että puhuttelua ehdotetaan noin 3-5 viikon päähän. Tällä hetkellä on kuitenkin viikoittain tapauksia, joissa avustajalle ilmoitetaan puhuttelusta vain muutamaa päivää ennen ehdotettua ajankohtaa. Avustajan on tällöin mahdotonta järjestää turvapaikanhakija-asiakkaalle aika tapaamista varten ja tulla mukaan avustamaan puhutteluun. Esimerkiksi juuri kuluvalla viikolla on 4.5. tullut kutsuja turvapaikkapuhutteluun, joka pidettäisiin maanantaina 9.5. Lappeenrannassa. Asian järjestämiseen Migri on jättänyt avustajalle yhden arkipäivän. Tilanteessa, jossa avustajien kalenterit ovat täynnä noin 3-4 viikkoa etukäteen, jo kahden viikon ilmoitusaika aiheuttaa sen, että avustajat joutuvat siirtämään jo sopimiaan tapaamisia ja tulkkivarauksia. On huomattava, että mm. käräjäoikeudet järjestävät huomattavan määrän suullisia käsittelyitä, joissa avustajien kanssa onnistutaan aikatauluttamaan ja sopimaan hyvissä ajoin tulevista istunnoista.

Pakolaisneuvonnan lakimiehillä on ollut useampiakin tapauksia, joissa Migri ei ole lähettänyt puhuttelukutsua avustajalle lainkaan, vaikka Migrille on ilmoitettu siitä, että hakijalla on avustaja ja että avustaja osallistuu puhutteluun.

Maahanmuuttoviraston edustaja otti puheenvuorossaan esille sen, että avustajat ajoittain matkustavat toiselle paikkakunnalle avustamaan turvapaikkapuhuttelussa.

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Turvapaikkapuhutteluita pidetään tällä hetkellä ainakin Helsingissä, Turussa, Vaasassa, Oulussa, Rovaniemellä ja Lappeenrannassa. Asiakkaita siirretään Maahanmuuttoviraston toimesta vastaanottokeskuksesta toiseen prosessin aikana. Avustajalla ei ole etukäteen tietoa siitä, minne esimerkiksi Helsingissä tavattu asiakas siirretään. Siirrot tehdään täysin avustajasta riippumatta. Joillakin paikkakunnilla ei ole juuri ollenkaan turvapaikanhakijoiden oikeusapua hoitavia lakimiehiä. Maahanmuuttovirasto Vaasassa saattaa vasta turvapaikkapuhuttelun aamuna kertoa pidetäänkö puhuttelu suomeksi vai ruotsiksi.

On huomioitava, että esimerkiksi vakavasti traumatisoituneen asiakkaan kohdalla avustajan vaihtumista tulisi välttää. Asiakkaan luottamuksen ja hänen tilanteensa huomioon ottaen ei ole toivottavaa, että hän joutuu kertomaan asiansa usealle eri henkilölle.

Elina Castrén

OTK, VT

Toiminnanjohtaja

Pakolaisneuvonta ry

Pakolaisneuvonta ry
Kaisaniemenkatu 4 A
00100 Helsinki
Puh +358 (0) 7575 75100
Faksi +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningen rf
Kaisaniemigatan 4 A
00100 Helsingfors
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi

The Finnish Refugee Advice Centre
Kaisaniemenkatu 4 A
FI-00100 Helsinki, Finland
Tel +358 (0) 7575 75100
Fax +358 (0) 7575 75120
pan@pakolaisneuvonta.fi
www.pakolaisneuvonta.fi